

Motion till riksdagen 2019/20:1998

av **Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M)**

Skogsbruket i Skåne

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att öka användningen av främmande trädslag i skogsbruket och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om äganderätten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kartläggning och information om granbarkborren och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att man i offentligt ägd skog behöver avverka alla pågående angrepp i skyddade områden för att motverka en skoglig katastrof och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Svensk skogsindustri är på många vis världsledande. Det är inte för inte som den kallas ”det gröna guld”. Skogen förknippar vi därför också med någonting betydelsefullt för vår ekonomi. Det finns väldigt mycket bra man kan göra av skog om man använder den på rätt sätt. Vår utgångspunkt är att använda skogen och se till så att rätt råvara hamnar på rätt plats. Vi måste ha respekt för att en utvecklad ekonomi bygger sin framgång just på att eftersträva bästa möjliga förädlingsvärde. Det bör vara den första utgångspunkten.

Vi måste uppmuntra användning av jorden. Vår främsta utgångspunkt är att skogen gör mycket nytta för vårt land och bidrar till en stark ekonomi och en positiv utveckling. Den andra utgångspunkten blir därför att vi ska bruka vår jord. Att vi ska göra det med vetenskap om att vi har gott om utrymme i Sverige och därför kanske kan öppna för att producera ännu mer skog. Svensk skogsindustri är en oerhört viktig del av vårt lands näringsverksamhet. Den är något som behöver samma goda villkor som övriga delar av svensk basindustri. Vi har exempelvis sett energifrågan som väldigt tätt sammankopplad med basindustrins överlevnadsvillkor, med i grunden också mycket stor betydelse för

Sveriges tillväxtförutsättningar i stort. Den måste ses som en del i hur vi vill att BNP ska utvecklas, men också naturligtvis hur sysselsättning fortsatt ska kunna säkras.

Basnäring i Skåne

Förutsättningarna för skog skiljer sig givetvis åt i olika delar av landet, från norr till söder. Därför behöver också den nationella skogspolitiken i högre uträkning fokusera på de skillnader som finns gällande klimat, geografi och topografi. Skåne har en oerhört diversifierad topografisk profil med ett starkt varierande västförhållande.

Skogsbruket är en av basnäringarna i Skåne med över 390 000 hektar skogsmarksareal och drygt 16 500 skogsägare, varav 39 procent är kvinnor. Detta innebär att ungefär en tredjedel av Skånes yta är täckt av skog och man har även den högsta andelen ädellövskog i Sverige. Sedan lång tid har contortatall helt dominerat användningen av främmande trädslag i Sverige och trädslaget finns nu på cirka 550 000 hektar.

Främmande trädslag förekommer endast i liten utsträckning, men användningen har ökat under de senaste åren, inte minst efter stormarna Gudrun och Per som drabbade Skåne hårt. Under stormen Simone i oktober 2013 drabbades Skåne och Kronobergs län hårdast enligt Skogsstyrelsen och även Halland och Blekinge län fick relativt omfattande skador.

Bedömd volym för Skåne var 450 000–550 000 m³sk (skogskubikmeter) och tar man hela Götaland är siffran 1,5–2 miljoner skogskubikmeter (m³sk). En siffra som utgår från skadeuppskattningar gjorda av Skogsstyrelsen och de olika aktörerna för gällande skogsområde. I landet i stort fällde stormen Hilde 3,5 miljoner skogskubikmeter (2013) och stormen Ivar fällde 8 miljoner skogskubikmeter (2013). Sedan hade vi också Stormen Egon i Götaland 2014. Den fällde mellan 2,5 och 3 miljoner skogskubikmeter. I takt med att klimatförutsättningar förändras, och för att utnyttja den fulla potentialen av skogsbruket framför allt i de södra delarna av Sverige, borde möjligheterna att i större skala odla främmande trädslag ses över. I försök som genomförts på lämplig mark och i lämpligt klimat har en rad olika främmande trädslag ofta visat en produktionsöverlägsenhet i jämförelse med tall och gran. Detta enligt en rapport från Skogsstyrelsen. Rapporten konstaterar även att inhemska lövträdslag inte har tillräckligt hög tillväxt för att klara av de produktionsmål för biobränsle som har satts upp, samtidigt som förnygringskostnaderna ofta är orimligt höga. Skogsplantor ska kunna växa i såväl dagens som morgondagens klimat, något som arter av lokal härstamning inte alltid klarar av. Ett exempel är granen som i stora delar av södra Sverige troligen är mindre lämplig på sikt än vad den är i dag.

Äganderätten

Skogen, det gröna guldets, är en viktig pelare i Skånes näringar, likväl som skogsbruket och skogsindustrin är viktig för Sverige. Skogsnäringen står för mellan 9 och 12 % av svensk industris sysselsättning, export, omsättning och förädlingsvärde enligt skogsindustrierna. Under århundraden har vi brukat skogen på ett hållbart sätt, något som vi kan vara stolta över, men det är även viktigt att vi värnar om skogsägarens rätt över sin egen skog. Myndighetsbeslut har under de senaste åren lett till tvingande avsättningar och inskränkningar, som lett till ekonomiska konsekvenser när skogsägare inte längre

kan bruka och sköta sin mark trots att äganderätten med egendomsskyddet är inskriven i Sveriges grundlag, i Europakonventionen och i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna.

Det råder en osäkerhet kring vilket skydd som ska gälla på utpekade värdekärnor. Att det inte är tydligt vad det innebär att ha en värdekärna inritad på sin mark innebär att inte veta vad som händer i framtiden. Kommer man att kunna avverka eller inte? Detta skapar inte bara finansiell osäkerhet, utan det skapar också stor stress för den enskilde.

Riksrevisionen rekommenderar i sin granskningsrapport ”Förbättringsmöjligheter i skyddet av värdefull skog” regeringen att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan staten och markägare. Det står vidare följande:

Skogsstyrelsen bör även tydligare kommunicera vilken ansvarsfördelning som gäller mellan skogsägare och staten för att nå de uppsatta målen. Staten har hittills främst fokuserat på att nå arealmål på nationell nivå. Vår bedömning är att arbetet i högre grad än tidigare också bör fokusera på områdenas kvalitet och funktion.

Äganderätten måste få en starkare ställning i Sverige men även på EU-nivå. Skogen är en av våra mest betydelsefulla råvaror i Sverige och har därför en stor inverkan på tillväxten i Skåne och landet, likväl som på miljön. Därför anser vi att skogen bör värnas.

Skogsvårdslagen

Skogsvårdslagen sätter i dag gränser för användningen av främmande trädslag, något som begränsar möjligheterna för våra skogsbrukare. I dagsläget krävs bland annat en särskild anmälan till Skogsstyrelsen för anläggning av ny skog på arealer större än 0,5 ha och den totala andelen av en brukningsenhet som får utgöras av främmande trädslag är begränsad. Med tanke på de begränsningar som i dag finns för skogsbruk med främmande trädslag är kunskaperna om dessa trädslags konsekvenser något bristfälliga. Förändringar av trädslag påverkar naturligtvis den biologiska mångfalden, men detta gäller även för byten mellan två inhemska trädslag. Det är dock rimligt att anse att skogsägaren har ett ansvar för användningen och riskerna som är förknippade med odling av ett främmande trädslag samt att den påverkan som detta eventuellt skulle medföra utvärderas regelbundet av ansvarig myndighet. Möjligheten till utveckling av reglerna kring användningen av främmande trädslag bör övervägas för att anpassas till klimatförutsättningar som är i förändring.

Granbarkborren

Granbarkborren är den insekt som gör mest skada på granskogen. Sommaren 2018 var mycket torr och det har lett till att framför allt södra Sverige har drabbats hårt. Det är oerhört viktigt att regeringen ålägger Skogsstyrelsen att vidta ett effektivt arbete och samordning för att hantera granbarkborren. Sverige behöver agera kraftfullt för att inte hamna i det läget som Mellaneuropa har gjort. Där har man i princip förlorat kriget mot granbarkborren. I Sverige räknar man med över 5 miljoner angripna skogskubikmeter i år och det kommer att bli en våldsamt utväxling om inte problemet hanteras kraftfullt. Enskilda skogsägare har insett allvaret och jobbar hårt med att bekämpa pågående angrepp. Statligt ägda skogar med skydd, till exempel naturreservat, måste också avverka pågående angrepp annars kan allt det arbete som enskilda gör vara förgäves.

Detta kan leda till en kraftigt minskad mängd kvalitetsråvara i skogsindustrin samt äventyra det svenska skogsbruket på lång sikt, vilket innebär negativa konsekvenser för klimatet.

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)

Tobias Billström (M)

Ulrika Heindorff (M)

Noria Manouchi (M)

Hans Wallmark (M)

Anders Hansson (M)

Maria Malmer Stenergard (M)

Louise Meijer (M)

Boriana Åberg (M)